

KARTA KURSU

Kierunek: HISTORIA

Studia stacjonarne I stopnia (licencjat), II rok, semestr zimowy

Nazwa	<i>Zmiany cywilizacyjne w epoce nowożytnej</i>
Nazwa w j. ang.	<i>Changes civilization in the modern era</i>

Kod		Punktacja ECTS*	1

Koordinator	Dr Urszula Kicińska	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest przybliżenie studentom zagadnień związanych ze słowem mówionym i pisanym, rozumianych w kategoriach kulturowych, antropologicznych i historycznych. Podczas kursu omówione zostaną charakterystyczne dla epoki nowożytnej formy drukowane (np. mowy, kazania, pamflety, starodruki), literatura propagandowa i ulotna, jak również prasa rękopiśmienna i drukowana. Zwrócona zostanie także uwaga na symboliczność języka religijnego oraz sztukę głoszenia słowa w tym czasie (oratorstwo, kaznodziejstwo), jej znaczenie i wpływ na odbiorców. Podkreślona zostanie również rola i znaczenie druku w społeczeństwie staropolskim, jego wpływ na rozwój kultury i mentalności w tym czasie.

Warunki wstępne

Wiedza	Rozumie powiązania wydarzeń i procesów historycznych z rozwojem cywilizacyjnym, technicznym, duchowym i kulturowym człowieka
Umiejętności	Rozpoznaje, wykorzystuje i analizuje teksty historiograficzne, teksty źródłowe oraz inne wytwory cywilizacji, kultury i sztuki. Streszcza, zapisuje i kataloguje uzyskane tą drogą informacje
Kursy	<i>Nauki pomocnicze historii średniowiecznej i nowożytnej</i>

Efekty kształcenia

Po ukończeniu kursu student:

Numer efektu	WIEDZA	Odniesienie do efektów kierunkowych
K_W01	Pozycję i znaczenie nauki, a szczególnie nauk humanistycznych	K_W01 P6U_W P6S_WG P6S_WG
K_W02	Procesy występujące w historii Polski od czasów najdawniejszych do współczesności, a także wykazuje znajomość historii regionalnej, szczególnie w odniesieniu do historii Krakowa i Małopolski	K_W02 P6U_W P6S_WG P6S_WG
K_W03	Dylematy współczesnej cywilizacji oraz procesy historyczne występujące w dziejach Europy i świata, zjawiska integracji europejskiej w powiązaniu z aktualnymi problemami społecznymi, gospodarczymi i politycznymi	K_W06 P6U_W P6S_WK P6S_WK
K_W04	Wybrane dzieła i wytwory kultury na przestrzeni wieków oraz metody ich analizy i interpretacji	K_W07 P6U_W P6S_WG P6S_WG
Numer efektu	UMIEJĘTNOŚCI	Odniesienie do efektów kierunkowych
K_U01	Wykorzystać zdobytą wiedzę w pracy w edukacji szkolnej i pozaszkolnej oraz na rzecz lokalnych instytucji kultury	K_U01 P6U_U P6U_UW P6S_UW
K_U02	Poprawnie komentować, opatrywać przypisami i redagować teksty zgodnie z kanonami krytyki przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i społecznych	K_U06 P6U_U P6U_UW P6S_UW
Numer efektu	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Odniesienie do efektów kierunkowych

K_K01	Ponosić odpowiedzialność za zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego Europy, Polski i mikroregionu	K_K02 P6U_K P6S_KO P6S_KO
K_K02	Współpracować w oparciu o przyjęte zasady etyki zawodowej ze szkołami oraz instytucjami kultury	K_K03 P6U_K P6S_KR P6S_KR
K_K03	Szanować różnice poglądów determinowanych różnym podłożem narodowym, etnicznym i kulturowym	K_K04 P6U_K P6S_KR P6S_KR

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin		15								

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs obejmuje 15 godzin ćwiczeń w grupach audytoryjnych, gdzie podstawową metodą jest dyskusja. W trakcie zajęć przewidziane są również krótkie referaty (czas wystąpienia: 5-7 minut) i ich omówienie. Kurs zakłada także zajęcia terenowe oraz projekt indywidualny w formie wybranej przez studentów.

Zaliczenie zajęć z oceną (zgodnie z warunkami przedstawionymi podczas zajęć organizacyjnych) stanowi formę zakończenia kursu

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Cwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne formy
W01				x		x		x	x				x
W02				x		x		x	x				x
W03				x		x		x	x				x
W04				x		x		x	x				x
U01				x		x		x	x				x
U02				x		x		x	x				x
K01				x		x		x	x				x
K02				x		x		x	x				x
K03				x		x		x	x				x

Kryteria oceny	Dostateczny – student opanował w sposób zadowalający założone dla kursu efekty kształcenia Dobry – student orientuje się w głównych treściach kursu dotyczących zmian cywilizacyjnych w epoce nowożytnej. Potrafi wymienić formy drukowane (mowy, kazania, pamflety, starodruki) powstałe w dawnej Polsce. Bardzo dobry – student biegle operuje treściami z zakresu słowa drukowanego w dawnej Polsce. Orientuje się w sztuce głoszenia słowa w czasach nowożytnych. Potrafi wymienić i opisać słowo pisane i mówione w dawnej Polsce, jednocześnie dostrzegając ich symboliczność i znaczenie.
Uwagi	Zaliczenie z oceną Sposób oceny: 1) obecność na zajęciach (10% oceny) 2) aktywność na zajęciach (40% oceny) 3) referat/prezentacja na zajęciach (10% oceny) 4) projekt indywidualny (40 % oceny)

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Zajęcia organizacyjne
2. Słowo mówione i słowo pisane w dawnej Polsce
3. Formy drukowane (mowy, kazania, pamflety, starodruki) w epoce nowożytnej
4. Święte słowo – symboliczność języka religijnego w epoce nowożytnej
5. Sztuka głoszenia słowa w czasach nowożytnych
6. Kultura druku w epoce nowożytnej
7. Literatura propagandowa i ulotna w czasach nowożytnych
8. Prasa rękopiśmienna i drukowana w epoce nowożytnej

Wykaz literatury podstawowej (5 pozycji do wyboru)

1. *Antropologia pisma: od teorii do praktyki*, pod red. P. Artièresa, P. Rodaka, Warszawa 2010
2. *Antropologia słowa: zagadnienia i wybór tekstów*, oprac. G. Godlewski, A. Mencwel, R. Sulima; wstęp i red. G. Godlewski, Warszawa 2004
3. Augustyniak U., *Historia Polski 1572-1795*, Warszawa 2008
4. Augustyniak U., *Informacja i propaganda w Polsce za Zygmunta III*, Warszawa 1981
5. Buchwald-Pelcowa P., „*Drukowi winniśmy oświecenie naszego wieku...*”: rola książki w drodze ku Oświeceni, Warszawa 2003
6. Drob J.A. *Obieg informacji w Europie w połowie XVII wieku w świetle drukowanych i rękopiśmiennych gazet w zbiorach watykańskich*, Lublin 1993
7. Drob J.A., *Trzy zegary: obraz czasu i przestrzeni w polskich kazaniach barokowych*, Lublin 1998
8. *Druki ulotne i okolicznościowe – wartości i funkcje: materiały międzynarodowej konferencji naukowej, Wojnowice, 8-10 października 2004*, pod red. K. Migonia, M. Skalskiej-Zlat, Anna Żbikowskiej-Migoń; przy współpr. Elżbiety Herden, Wrocław 2006
9. Grzybowski S., *Narodziny świata nowożytnego 1453-1605*, Kraków 2005
10. Imańska I., *Druk jako wielofunkcyjny środek przekazu w czasach saskich*, Toruń 2000
11. Korolko M., *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*, Warszawa 1998
12. Kicińska U., *Wzorzec szlachcianki w polskich drukowanych oracjach pogrzebowych XVII wieku*, Warszawa 2013
13. *Kultura żywego słowa w dawnej Polsce*, pod red. H. Dziechcińskiej, Warszawa 1989
14. Lankau J., *Prasa staropolska na tle rozwoju prasy w Europie 1513-1729*, Kraków 1960
15. Maliszewski K., *Komunikacja społeczna w kulturze staropolskiej: studia z dziejów kształtowania się form i treści społecznego przekazu w Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Toruń 2001
16. Panuś K., *Zarys historii kaznodziejstwa w Kościele katolickim. cz.1: Kaznodziejstwo w Kościele powszechnym, cz.1*, Kraków 1999
17. Pazera W., *Kaznodziejstwo w Polsce od początku do końca epoki baroku*, Częstochowa 1999
18. Pirożyński J., *Drukarstwo krakowskie XV-XVI wieku*, Warszawa-Kraków 1975

19. Pirożyński J., *Johannes Gutenberg i początki ery druku*, Warszawa 2002
20. Rok B., *Kalendarze polskie czasów saskich*, Wrocław 1985
21. Sowiński J., *Polskie drukarstwo: historia drukowania typograficznego i sztuki typograficznej w Polsce w latach 1473-1939*, Wrocław 1996
22. Zawadzki K., *Gazety ulotne polskie i Polski dotyczące XVI-XVIII wieku. Bibliografia*, t. 1-3, Wrocław 1977-1990

Wykaz literatury uzupełniającej (5 pozycji do wyboru)

1. Bajerowa I., *Kształtowanie się systemu polskiego języka literackiego w XVIII wieku*, Wrocław 2011
2. Bienkowska B., *Staropolski świat książek*, Wrocław 1976
3. Brückner A., *Kultura, piśmiennictwo, folklor*, wybór prac pod red. W. Berbelickiego i T. Ulewicza, Warszawa 1974
4. Dziechcińska H., *Oglądanie i słuchanie w kulturze dawnej Polski*, Warszawa 1987
5. *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, oprac. L. Grzebień SJ przy współpracy zespołu jezuitów, Kraków 1996
6. Godlewski G., *Słowo – pismo – sztuka słowa: perspektywy antropologiczne*, Warszawa 2008
7. Gwoździk J., Różycki E., *Druki XVI wieku w zbiorach Biblioteki Katedralnej we Lwowie*, Warszawa 2008
8. Jarzębowski L., *Druki toruńskie XVI wieku*, Toruń 1969
9. Kotarski E., *Gdańska poezja okolicznościowa XVIII wieku*, Gdańsk 1997
10. Krzyżanowski J., *Romans polski wieku XVI*, Warszawa 1962
11. *Kultura literacka połowy XVIII wieku w Polsce. Studia i szkice*, pod red. T. Kostkiewiczowej, Wrocław 1992
12. *Literatura i kultura polska „po potopie”*, pod red. B. Otwinowskiej, J. Pelca, Wrocław 1992
13. *Literatura polskiego baroku w kręgu idei. Referaty z konferencji zorganizowanej przez Katedrę Literatury Staropolskiej KUL w Kazimierzu nad Wisłą 18-22 X 1993*, pod red. A. Nowickiej-Jeżowej, M. Hanusiewicz, A. Karpińskiego, Lublin 1995
14. Niedźwiedź J., *Nieśmiertelne teatra sławy. Teoria i praktyka twórczości panegirycznej na Litwie w XVII-XVIII w.*, Kraków 2003
15. Nowicka-Jeżowa A., *Feniks w popiołach. Uwagi o kulturze religijnej drugiej połowy XVII wieku*, [w:] *Literatura i kultura polska „po potopie”*, pod red. B. Otwinowskiej, J. Pelca, Wrocław 1992, s. 121-137
16. Nowicka-Jeżowa A., *Pieśń refleksyjno-żałobna XVI-XVIII wieku*, [w:] *Kultura żywego słowa w dawnej Polsce. Praca zbiorowa*, pod red. H. Dziechcińskiej, Warszawa 1989, s. 185-217
17. Nowicka-Jeżowa A., *Siedemnastowieczna poezja funeralna w kręgu tradycji renesansowej. Przekształcenia i przewartościowania*, [w:] *Przełom wieków XVI i XVII w literaturze i kulturze polskiej*, pod red. B. Otwinowskiej, J. Pelca, Warszawa 1984, s. 193-210
18. Partyka J., *„Żona wyćwiczona”. Kobieta pisząca w kulturze XVI i XVII wieku*, Warszawa 2004
19. *Retoryka a literatura*, pod red. B. Otwinowskiej, Wrocław 1984

20. Ślękowa L., *Muza domowa. Okolicznościowa poezja rodzinna czasów renesansu i baroku*, Wrocław 1991
21. Tazbir J., *Książka rękopiśmienna w Polsce i Rosji XVI-XVIII wieku*, „Przegląd Historyczny”, T. 77:1986, z.4, s. 657-675
22. Ulčinaitė E., *Teoria retoryczna w Polsce i na Litwie w XVII wieku. Próba rekonstrukcji schematu retorycznego*, Wrocław 1984

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	0
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Konsultacje indywidualne	1
	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	1
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	3
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu / kolokwium	0
Ogółem bilans czasu pracy		30
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		1